

Мићо Савановић
КАМЕН

Уредник
Зоран Колунџија

Рецензениј
Ненад Грујичић

Мићо Савановић

КАМЕН

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

УВОДНО СЛОВЦЕ

На стотине пута сам помислио да су све молитве и сва пискарања само одјек далеке, а одлучне потребе људске да сам своје сновиђењу стане у одред – на прву линију борбе са собом – и сјај великог смисла постави као светионик истинске среће.

УДИСАЈ

ЗА СТАДОМ ИДУЋИ НАУЧЕНО

Добар пастир не чува стадо по броју грла, већ сва грла по гласу познаје, нити ливаде и пашњаке по именима њиховим познаје, него по мирису травки и цветова, а биље из млека које душом пије.

ИЗВИИСКРЕ

ПРОСИЈАВАЊЕ

Где се год, у прикрајку и примрачку, у сваком, згодном, ћошку око штале и амбара, око појате и шупа, слама и сена, где год шака сламе шћућурила, ту се и прегршт јаја задесила. Кокош и гнездо, а већ овамо – око Видова – и пилићи.

– Просули се ко буле! – баба Зорка је цветала – Бог увек гледа; ништа не пада с неба...

Понос је дизао бабине праведне груди, док је шарена, пахуљичаста телашца, живахне плишане грудвице, стављала у меко, торбасто обличје направљено од црне, дугачке сукње на њој.

За час она од сукње направи торбу; посврне напред, левом руком на неколико места уштипне горе, и ето – згодна, из ње израсла, као кенгур-торба.

За шта год затреба – ево: кромпири, пасуљ, лук, треске за потпалу, а ево сад и пилићи...

Бабина сукња – сабрано крило љубави; величина по потреби, а увек по мери. Неко вели да ни једно дете у кући, нашој, није рођено, а да се исто тако, као и пилићи, у бабиној торби није закобацало и замотуљало.

– Ево, сад већ осамн'есторо од двије квочке, а очију ми... биће још. Бијељка је исто неђе, а и Круна, и она неђе лежи – баба поносна више него ли зачуђена, а ми деца ко пилићи (петоро

нас је наше, а и комшијске барем толико) – радознали и свему у свему силно предати.

Баба је као стожер – оса око које се обрће свет; цео наш свет се око бабе окреће. Не трепћемо.

Баба испод стрехе, са ексера скида велико, дубоко решето.

Квочке за њоме; стално. А мирне. Знају и оне баба-Зорку: никад ни мрава...

А баба гледа свога посла; мирно и лако, а „таинствено”, стави леву руку у решето, а десном придиже трбушату сукњоторбу, одоздо, и за трен један – сви пилићи су у дубоком решету.

Кад све још једном прегледа, баба стави свој овећи јастучић на пањ и седне, водећи стално рачуна да је решето што ближе земљи.

Већ следећег трена сви смо укочени. Сви: и деца, и квочке.

Решето игра, игра и баба – лете пилићи, клате небо између дланова бабине радости. И тамо, и амо – и амо, и тамо; очи нам свугде! Пијани сватови, зрели маслаци у решету ветра пред узлет у небо живота.

Својој пилацији баба проузноси песму:
Мила моја пилацијо,
Бог вас сунцем наградио.

Што испане из решета
Нек је врани – нек је штета;

Што испало из решета –
Сва нек нам је у том штета!

Ни једно не испаде.

– Ништа врани... – насмеја се баба. – Боже дај, живи и здрави; сви кокице и пјетлови по-стали...

Окрену решето и у крилу јој се поново за-котураше и закопрцаше златне, а неспретне плишане грудвице.

Млатарајући крилцима, у журби, једно за другим налазили су прави пут, у чему им је несебично помагала земљина тежа и бабино уједначено трескање сукњиним левком.

ШУМА

– Добра ти срећа, јуначе – узврати ми Мирко, са осмехом на лицу мириса свеже погаче.

– А где ћеш ти Мирко? – упитах га, са неком ширином и лакоћом у прсима, као да смо вршњаци.

– Идем у планину – вели – да се надишем чистог ваздуха и сите тишине.

Мирко – човек у годинама, а ја можда шест, дечак – сигурно ни у школу нисам ишао.

Трен пре, поздравио сам га са добар дан, радосно, иако је већ било скоро вече.

Осмех са његовог лица ме разрадова, обасја топлином, снагом и неком чудном храброшћу.

После ми се, у животу, само од себе, неколико пута указивало: схватио сам да има таквих људи који ти једним осмехом само промене дан, животну снагу учврсте и за живота, некако, снажно у сећање утисну.

Радосно је, лепо је бити такав човек.

Пут до куће ме је водио кроз сеновиту шуму, али ја те вечери шуму нисам ни приметитио.

А и после – шума је за мене заувек остала Мирков осмех.

Ваздух – чист, а тишина – сита.

МЕД И МЛЕКО ПРИЧЕ

Мајка је музла магарицу.

Мире, отац (тако га је мајка звала, па онда, за њоме, и ми – сва деца), за то је време мазио малог, једва неколико недеља старог, магарчића Миколу. Причао му, а он ко ја'ње миран, као дете коме се вешто и бестидно продају шарене леже, да би му се са онога што му је у глави какогод скренула пажња. Слатко, мило створење, присно са свим и свачим с чиме је долазило у додир; чудесно умиљат, све је хтео да види, до-такне, лизне, испроба, очеше.

Иако су очеве речи и мажење били од срца, ипак то беше само „мед и млеко” приче да би се узело само млеко.

Магареће млеко је лековито. Неколико супених кашика лечи и онај најдубљи, онај магарећи, страшан кашаљ који се појави лети, налети кад га нико не очекује и одмах, без презања, из дна стомака распара плућа, а звучи као да из бадња, из најдубље мрачне пећине долази. Струже ко Рамез дугу за кацу, а растеже ко лажан просјак причу.

Магарећи кашаљ долази као да га ветар донесе, али млеко (магареће млеко!) упржено са шећером га односи очас – као руком.

Мајка се измаче, прекиде мужу, и намах је, у два скока, замењује Миколо. Одмах би јасно да Миколо не мисли ни на шта друго, него на

сису и млеко, али убрзо уместо млека сисао је празне сисе... горко искуство лагарије.

– Ено: два, три филцана – вели мати, показујући оцу колико је успела да намузе.

– Доста – додаје отац. – Лијек није за најести се.

У СРЕТАЊЕ

Смреков стог на Омару, ове године је већи од и једног сена на Мањачи.

Пламен радости у нама гори већ данима, иако ће онај који толико чекамо бити упаљен тек вечерас.

Сеча је увек почињала у овим светлим данима пре Петровдана, а ове године још и пре. Гаги Ристин, Бране Милошев, Јово, ја... има нас бар двадесеторо, „сваоткуд” – из свих засеока. Ударили смо стожину, па гвозденим вилама привлачимо и пластимо пласт својих снова.

Смреков стог.

Двојица-тројица одраслих нам помажу, а отац – отац је увек ту. Он се томе као дете радује. Због те нарави и туђа деца су га волела, а камо ли ми – његова пиладија. Кад је требало са децом, и он је био као и ми – дете.

Помажу нам и мајке. Оне доносе јело и воду и... радују се. Напросто, радују. Великој ватри се сви радују. Небески је то пламен. Она има снагу неба, греје и обасјава као сунце, растерује зле духове, разгони црне мисли, лопове и звериње.

У десет увече, отац ће запалити смреков стог. Рећи ће, као и обично:

– Што данас пожелимо, нека Свети Петар благослови! И благословиће...

Смрека ће пуцати од радости, ватра ће сук-
нути ка небу, а са њом ће и варнице наших
жеља летнути навише...

Светоме Петру у сретање.